

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Berkestraat (Dendermonde, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2022E60
Mei 2022

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert NV
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2022

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	9
2	Bibliografie.....	10

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	7
---	---

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
b) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert NV Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Dendermonde
	Deelgemeente	Oudegem
	Postcode	9200
	Adres	Berkestraat 9200 Oudegem
	Toponiem	Berkestraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 127984 Y _{min} = 189395 X _{max} = 128764 Y _{max} = 189929
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Dendermonde, Afdeling 6, Sectie B, nr's: 711 ^e , 711f, 709b, 709d, 703, 672, 671, 516s, 518g, 518k, 518h, 523a, 524a, 526b, 673a, 669, 668, 639, 526c, 527/2, 528, 528/2, 529, 637a, 638c, 805b, 805c, 812g2, 812d2, 815h2, 812h2, 811v Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de herinrichting van de Berkestraat te Oudegem, deel van Dendermonde. De geplande werken omvatten het aanleggen van een gescheiden riolering, het herinrichten en aanleggen van de Berkestraat en het dempen en hergraven van de langsgrachten. Tevens wordt langs het oostelijk uiteinde de aansluiting met de Oudegemse baan gerealiseerd. Dit oostelijke terreindeel valt samen met akkerland, het overige terreindeel is verhard. Het volledige projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 1,25 ha.

Dendermonde is gegroeid vanuit een nederzetting nabij de samenvloeiing van de Dender en Schelde. Oudegem bevindt zich op de westelijke oevers van de Dender, ten zuiden van de Schelde. Het terrein bevindt zich iets hoger dan de alluviale vlakten van beide rivieren. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen die rusten op fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan. De bodemkaart geeft op het overgrote deel van het onderzoeksgebied een matig droge zandleembodem weer. Daar waar het traject de Wijzerbeek kruist is een hydromorfe bodem aangeduid. Het landschappelijk kader, op hoger gelegen terrein nabij de brede alluvia van Schelde en Dender en een kleiner beekstelsel moeten ongetwijfeld aantrekkelijk geweest zijn voor rondtrekkende jager-verzamelaars.

Oudegem bevindt zich zo'n 3 km ten zuidwesten van de historische stadskern van Dendermonde. Het onderzoeksgebied is gelegen ten noorden van de oorspronkelijke dorpskern van Oudegem. De cartografische bronnen geven een landelijke omgeving weer. Op de Ferrariskaart is het verloop van de huidige Berkestraat reeds te herkennen. De omgeving van het wegtracé is grotendeels vrij van bebouwing en in gebruik als landbouwgrond. Langsheen het verloop van de huidige Hofstraat is bewoning weergegeven. Op 19e-eeuwse bronnen is te zien dat langsheen het traject van de Berkenstraat geen bebouwing wordt weergegeven. De bewoning langs de Hofstraat is verdicht. Binnen de sequentie orthofoto's is geen wezenlijke evolutie op te merken inzake het landgebruik.

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn meerdere vindplaatsen en archeologische indicatoren gekend. Op het kaartblad van de CAI is te zien dat het merendeel van de gekende waarden geclusterd ligt aan de overzijde van de Dender, op het grondgebied van Sint-Gillis-bij-Dendermonde. De CAI maakt voornamelijk melding van vondstmateriaal. Bij verschillende (oudere) onderzoeken werden mogelijke grafstructuren uit de ijzertijd en meerdere veldgraven uit de Romeinse periode in kaart gebracht. Daarnaast werd er materiaal ingezameld uit het paleolithicum, neolithicum, metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen. Ook werden in de omgeving meerdere oppervlakteprospecties uitgevoerd. Hierbij werd materiaal uit het mesolithicum, Romeinse periode en de (vroeg) middeleeuwen gerecupereerd. Ten noorden van het onderzoeksgebied werden bij een prospectie sporen uit de nieuwe tijd in kaart gebracht. De gekende waarden wijzen aldus op een quasi doorlopende menselijke aanwezigheid in de omgeving van het onderzoeksgebied sinds de steentijden.

Concreet dient in de omgeving van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch. De verwachting bestaat uit zowel artefactensites als resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen. Vanwege de lineaire vorm van het onderzoeksgebied in combinatie met de reeds aanwezige infrastructuur wordt de kans op kenniswinst bij verder onderzoek als zeer beperkt ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande heraanleg van de Berkestraat en bijhorende infrastructuurwerken worden geen bijkomende onderzoeksdaden aanbevolen. Vooreerst dient gewezen te worden op de lineaire vorm van het onderzoeksgebied. Langsheen dergelijke lijntrajecten ontbreekt het ruimtelijke kader om eventueel aanwezige relictten in hun onderlinge relatie te bestuderen, hetgeen een degelijke interpretatie van aangetroffen fenomenen sterk bemoeilijkt. Daarnaast dient evenzeer gewezen te worden op de reeds aanwezige infrastructuur. Redelijkerwijs kan aangenomen worden dat het aanwezige wegdek, nutsleidingen, rioleringen en langsgrachten het bodemarchief reeds in verregaande mate hebben verstoord en gefragmenteerd. De kans dat bijkomend archeologisch onderzoek, in eender welke vorm, in dit geval nog kan leiden tot wezenlijke kenniswinst wordt dan ook als zeer beperkt ingeschat. Vanwege dit gebrek aan potentiële kenniswinst wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol beschouwd.

Wel moet gewezen worden op de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw gescheiden rioleringsstelsel en de herinrichting van de weg langsheen het verloop van de Berkenstraat te Dendermonde. Hoewel op basis van landschappelijke factoren en de gekende waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied uitgegaan kan worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt de kans op kenniswinst bij verder onderzoek als te beperkt ingeschat. De voornaamste reden hiervoor is de lineaire vorm van het projectgebied in combinatie met de reeds aanwezige infrastructuur.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.